Membrii expediției „Kon-Tiki"

EROI CONTEMPORANI

THER HEYERDAHL — domnul „Kon-Tiki" SAU TRIUMFUL CONVINGERII

Numele lui Ther Heyerdahl este estompat de însăși realizarea lui. Noțiunea de Kon-Tiki îl include pe Heverdahl ca aceea de Don Quijotte, pe Cervantes.

Cînd în 1947, 6 oameni au pornit de pe coasta Americii de Sud, pe o plută, hotărîți să traverseze Pacificul, mulți i-au considerat pe temerarii călători — nebuni, iar alții au declarat că este un mod spectaculos de sinucidere.

La baza acestei acțiuni stătea, însă, o profundă convingere științifică, care se cerea dovedită prin fapte. Ideea lui Ther Heyerdahl era că polinezienii, locuitorii insulelor din Pacific de sud, sînt originari din America de Sud, de unde acum mai multe secole au venit, pe ambarcațiuni primitive — plute din lemn de balasa — mînați de curentul maritim și de vînturi. A ajuns la această concluzie în urma a mulți ani de documentare și a unui an în care a trăit în mijlocul polinezienilor, cu un băștinaș, învățîndu-le limba și studiindu-le obiceiurile, folclorul și legendele.

Zoolog și geograf, el renunță din acest moment la profesiune, dedicîndu-se total studiului populațiilor primitive din arhipelagurile Oceaniei și originii acestora. Lucrarea sa pe această temă, „Indienii din America în Oceanul Pacific", n-a putut fi publicată — nimeni neluînd în serios teoria aparent extravagantă.

Atunci, lui Heyerdahl nu i-a mai rămas decît o cale : să efectueze, el însuși, această călătorie — dovedind, prin aceasta, că faptul e posibil. Și împreună cu 5 voluntari, adepți ai teoriei lui și amatori de inedit, reușește incredibila și periculoasa odisee. Abia după ce călătoria s-a terminat cu bine, cartea sa a putut vedea lumina tiparului. De fapt, el a mai efectuat și alte călătorii — una din ele în Insula Paștelui, cu scopul de a lămuri misterul uriașilor monoliți de piatră găsiți aici de primii exploratori. Rezultatul literar al acestei expediții e cartea lui, „Aku-Aku".

Dar capodopera sa rămîne emoționanta descriere a traversării Pacificului, „Expediția Kon-Tiki". Această formidabilă epopee modernă realizată de cei 6 îndrăzneți vikingi a durat 101 de zile, în care timp au fost parcurși aproape 8 000 de km. Șase oameni, care necunoscîndu-se între ei, înainte de expediție, au dat dovadă de un înalt spirit de camaraderie, au dovedit un curaj uimitor și o pregătire morală, intelectuală și fizică optimă. Să nu ne mire faptul, unii dintre ei erau excelenți sportivi, canotori, înotători, aviatori, parașutiști, iar alții (însuși Heyerdahl), fuseseră luptători antifasciști, participînd la „bătălia pentru apa grea" — operația prin care aliații, în timpul celui de al doilea război mondial, au împiedicat crearea de către Germania hitleristă a bombei atomice.

Chiar dacă „Expediția Kon-Tiki" nu a spulberat întrutotul convingerile adversarilor teoriei lui Heyerdahl, ea rămîne o remarcabilă performanță sportivă, o faptă îndrăzneață pusă în slujba unei convingeri științifice, o aventură a curajului, prieteniei și spiritului colectiv.

Dorin ALMAȘAN

CURSA CEA MARE

Cel mai lung raid din istoria omenirii s-a încheiat vineri, în valurile Pacificului, după ce, timp de șase zile, întregul glob urmărise, cu sufletul la gură, acest maraton interplanetar al echipei Borman-Lovell-Anders pe complicatele traiectorii dintre pămînt și lună...

Entuziasmîndu-ne, cum e și firesc, de noua victorie a geniului uman, de realizările sale absolut fabuloase pe tărîmul științei și tehnicii — nu trebuie să uităm cîteva amănunte secundare, poate, dar cu o importanță și o semnificație greu de negat. Practic, Apollo 8 a luat startul acum o săptămînă, pe rampa de la Cape Kennedy. O privire în retrovizorul istoriei ne arată, însă, că acest „start" se situează undeva, la interferența veacului precedent cu veacul de față, iar izbînda cosmonauților americani însumează și încununează eforturile, năzuințele, sacrificiile unei uriașe cohorte de eroi ai spațiului aerian, de la pionierii cu aripi de șindrilă pînă la piloții de încercare din zilele noastre!

S-a vorbit pe larg — și pe bună dreptate — despre măiestria și bravura maratoniștilor cosmici. Mi-aș îngădui să observ, cu... timiditatea de rigoare, că senzaționala performanță implică (sau include, dacă vreți) și aspectul sportiv! Într-adevăr, mi se pare evident că solicitările la care este supus organismul, de-a lungul a 150 de ore, în condițiile cunoscute, nu sînt mai puțin intense decît acelea pe care le angrenează un maraton pedestru, o cursă ciclistă pe etape sau o competiție pe mări și oceane. Cei trei campioni ai zborului cosmic posedă, deci, în mod necesar, incontestabile atribute atletice — și cred că biografia fiecăruia dintre ei ar fi revelatoare, în acest sens.

De altfel, pînă la tentativele ulterioare, putem spune că Borman, Lovell și Anders dețin astăzi recordurile mondiale absolute de distanță și viteză, precum și pe acela — neomologabil, firește — al probei de zece ture în jurul Selenei!

Dan DEȘLIU

TELE — NOTE

Curios, cum pălesc imaginile unei transmisii sportive atunci cînd trec prin foarfeca decupajului pentru film. Aceiași actori, același decor, de cele mai multe ori aceleași camere de luat vederi ne-au dat o ștearsă copie a „serialului" Olimpiadei albe de la Grenoble, atît de pregnant *în direct* și mult mai puțin convingător în Retrospectiva (altfel, foarte corectă) prezentată în după-amiaza duminicii trecute. E, desigur, o lege a spectacolului televizat, deși ține mai mult de indici subiectivi. Și — nu ne îndoim — viitoarea Retrospectivă, cea de la Mexico, va suferi aceleași rigori.

Încă prea puține contacte cu sezonul de iarnă, pe micul ecran. Ele se vor înmulți de săptămîna viitoare, cînd ni se oferă schi de la trambulină și prin porți, bineînțeles, de peste hotare. Pe cînd și transmisii autohtone? De asemenea, vom mai duce nostalgia unor spectacole sportive de sală. Și sînt destule.

O emisiune cu scopuri definit practice, pe care o apreciem ca un experiment reușit, este cursul de inițiere în patinaj prezentat în fiecare vineri. Aci, imaginile meștere ale lui Eugen Schäffer fac o bună simbioză cu cunoștințele în materie ale antrenorului Radu Ionian. Probabil, prea puțini vor reuși să patineze după rețetele micului ecran, dar a capta interesul cît mai multora este principalul. Pasul următor va fi, cu siguranță, pe luciul gheții. Deci, *bine!*

Ra

Alb-negru și color

Primul concurs de scurt metraje pe teme sportive

După ce, cu vreo lună în urmă, studioul „Alexandru Sahia" a realizat, la cererea și cu sprijinul C.N.E.F.S., o serie de scurt metraje sportive, de curînd, la sediul ACIN din Capitală, a avut loc primul concurs al cinecluburilor, la care au fost prezentate 24 de producții ale amatorilor din întreaga țară. Supuse mai întîi unei riguroase trieri, filmele sportive au fost rulate în fața unui juriu autorizat, din care au făcut parte, printre alții, cunoscuții regizori *Ion Popescu-Gopo, Geo Saizescu, Octav Ioniță, Eugen Popiță*, operatorii *Ștefan Horvath* și *Ovidiu Gologan*. Cele șase filme care și-au disputat finala și frumoasele premii acordate de C.N.E.F.S. (*„Schi", „Cotitura", „Aspecte din activitatea sportivă a județului Mureș", „Locuri și locuri", „Scutirea"* și *„Ultima etapă"*) au impresionat prin calitățile artistice, prin forța lor de sugestie și prin inspirația creatorilor în alegerea temelor, atestînd nu numai o bună cunoaștere a fenomenului sportiv, dar și înțelegerea importanței exercițiului fizic în viața omului.

Deși încărcată cu multe noțiuni de specialitate, producția cineaștilor amatori de la Institutul Politehnic Brașov, *„Schi"*, reușește să depășească limitele unui documentar strict didactic prin poezia intimă pe care o degajă, susținută de frumusețea și eleganța mișcărilor în acest sport al zăpezii. Avînd un sumum de calități artistice care-l detașează de celelalte (filmări, colorit, comentariu inspirat pe fondul unui bogat conținut), „Schiul" a întrunit sufragiile juriului, fiind socotit cel mai îndreptățit să ocupe primul loc. Într-adevăr, cineamatorii brașoveni au arătat pe alocuri măiestrie de profesioniști. S-a apreciat că acest film, cu unele retușuri, poate fi prezentat la orice concurs peste hotare.

Pe o temă diferită, dar de o mare valoare propagandistică, realizarea cineclubului C.F.R. Timișoara, *„Cotitura"* (clasat pe locul 2) transpune pe peliculă cu un delicat simț artistic frămîntarea tînărului firav, hipnotizat de armonia fizică a adevăratului sportiv, timiditatea și oscilațiile sale, frămîntări încheiate cu opțiunea pentru atletism. Eroul filmului, care vădește reale calități interpretative, sprijină intenția realizatorilor de a face o subtilă introspecție psihologică.

De frumoase aprecieri s-a bucurat și producția cineclubului din Tg. Mureș, în special pentru prima sa parte, care ilustrează relansarea fotbalului mureșean și revenirea lui în prima divizie, atașamentul susținătorilor care au plins și au riș împreună cu echipa favorită, însoțind-o pe drumul ascensiunii. Calitatea imaginilor și priceperea operatorilor au adus scurt metrajului mureșean un meritat loc 3.

Plasînd în prim plan două dintre aspectele contradictorii ale activității tineretului, cineclubul pionierilor din Oțelul Roșu (condus de instructorul Emil Matiaș) realizează un scurt metraj de indubitabilă valoare: *„Locuri și locuri"*. Pe de o parte, atmosfera curată, sănătoasă, fortifiantă în care se desfată cîțiva tineri iubitori ai sportului și ai peisajului montan, pe de alta mediul îmbîcsit, insalubru al cafenelelor în care își consumă timpul anumiți tineri; pe de o parte, binefacerile ozonului din pădurile de brad, pe de alta exalația sufocantă a tutunului.

Apropiat ca temă de „Cotitura", filmul *„Scutirea"*, producție a cineclubului „Oțelul Roșu", redă momentul cel mai important din viața unei tinere școlărițe obișnuită să se eschiveze de la orele de educație fizică prin scutiri medicale, momentul înțelegerii că sportul înseamnă, în fapt, sănătate, perfecțiune fizică, armonie în mișcări. Ambele scurt metraje au primit mențiuni.

Primul concurs al filmelor sportive realizate de cineclubur — organizat din inițiativa lăudabilă a Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport — s-a bucurat de un deosebit succes. Ceea ce demonstrează că sportul oferă cinematografiei multiple motive de inspirație.

Aurelian BREBEANU

DE LA 1 LA 15

1 *Fiecare sport individual este practicat de o singură persoană. Dar aceasta nu trebuie să însemne individualism!*

2 *Posibilitate, ca și în paradis, ca bărbatul și femeia să fie laolaltă. Dublu mixt la tenis și tenis de masă, duet coregrafic la patinaj artistic, tandem de curaj și îndemînare în raliurile automobilistice.*

3 *Biatlon la schi.*
Două probe grele — fond și tir — cer, în ștafetă, trei oameni. Simbol al solidarității alpine.

4 *Clasica ștafetă atletică.*
Patru și totuși unul. Legați de perfecțiunea schimbului și de fluidul victoriei. Sau bob! Patru și totuși unul. Legați de unitatea echipajului și de victoria asupra vitezei.

5 *O mînă de oameni. Un sport al mîinii, drepte sau stîngi. În care omogenitatea trebuie să fie ca degetele unei mîini. Baschet...*

6 *Cum spunea Ioan Chirilă despre volei, sextetul din Lucia de Lamermoor. Sau 5+1, adică hochei, un sextet de virtuozitate pe gheață.*

7 *Bineînțeles, handbal!*
Cei 7 magnifici sau cei 7 samurai — la băieți și, citeodată, la fete „Cele șapte păcate".

8 *De fapt 8+1, cu cîrmaci. Întrecere clasică, tradițională de canotaj, din care englezii au făcut un eveniment istoric în viața universităților Oxford și Cambridge.*

9 *Voleiul preconizat și jucat de japonezi, care însă n-a convertit pe nimeni. Poate prea mulți jucători de o parte și de alta a fileului.*

10 *Nu vi se pare curios că această cifră, parcă făcută pentru joc și geometrie, nu e prezentă în lumea sportului? Sau poate, simbolizînd perfecțiunea, modest și prudenți, sportivii au evitat-o...*

11 *Dincolo de nota zece, ce poate fi, dacă nu fotbalul? Prilej de exerciții și reflecții matematice: 4—2—4, 4—3—3, 5—3—2 și așa mai departe.*

12 *Așa sînt loturile complete de volei și baschet. De ajuns? Antrenorii spun că niciodată!*

13 *Nesuperstițioșii joacă rugby în 13!*

14 *Unsprezece.*
Plus trei rezerve.
Deci tot fotbal. Din păcate și așa, cu 14 jucători, scorurile nu se modifică prea mult.

15 *De ce atît de mulți?*
Fiindcă se joacă la grămadă, iar mingea fiind ovală nu se știe niciodată unde ajunge...

Virgil LUDU

SHERLOCK HOLMES - ȘAHIST...

- ***Marele detectiv a concurat la Hastings în 1895?***
- ***Straniul caz al „colonelului Moreau"***
- ***Holmes nu putea pierde 26 partide din 26...***

Faptul că Sherlock Holmes a cunoscut jocul de șah nu mai este pus, astăzi, la îndoială, de nimeni. Se știe chiar că, într-unul din cazurile pe care le-a avut de rezolvat, cunoștințele sale șahiste au fost hotărîtoare pentru descoperirea asasinului (acesta folosise prilejul unei partide de șah pentru a impregna cu cucută vîrful unui pion ce urma să fie atins — într-o poziție foarte complicată — de victima sa; Holmes a constatat aceasta, imediat, din analiza poziției, după ce victima se prăbușise fără viață).

Dar, să revenim la Holmes și la pasiunea sa pentru șah, tema care a constituit, cu cîtva timp în urmă, obiectul unei foarte aprinse polemici în Anglia. Un istoric șahist britanic — Harold Schonberg — a publicat, cu cîțiva ani în urmă, un studiu în care, pe baza unor argumente destul de interesante, a ajuns la concluzia că celebrul locatar de pe Baket Street s-a substituit puternicului maestru șahist al timpului, Harry Nelson Pillsbury, cu prilejul tradiționalului turneu de la Hastings, din 1895, precum și la turneul din Cambridge Springs, din 1904. Cu alte cuvinte, Schonberg susține că Holmes a avut forța de joc a unuia din cei mai tari jucători de șah ai timpului! O concluzie, evident, destul de temerară.

Iată, însă, că un discipol al marelui detectiv londonez — este vorba de Irwin L. Stein, și el un pasionat șahist — într-un studiu publicat în „British Chess Magazine", a ajuns la cu totul alte concluzii, decît Schonberg. În primul rînd, pe baza datelor existente și necontestate, în perioada turneului (5 august-2 septembrie 1895), Holmes nu s-a putut găsi la Hastings, întrucît era ocupat cu cîteva cazuri foarte complicate. Într-o biografie, alcătuită de William Baring-Gould, și citată de Irwin Stein, se arată că la 20 și 21 august 1895, Holmes a fost ocupat cu cazul Norwood Builder. Or, chiar în aceste zile Pillsbury a jucat împotriva lui Lasker și Blackburne! Desigur, oricît de genial ar fi fost Holmes, nu i se putea pretinde să se găsească, în același timp, în două locuri... Întrucît pînă în noiembrie 1895 Holmes a mai rezolvat alte cîteva cazuri extrem de dificile — să amintim de Victor Linch, de Forger, de Vigor — se poate trage concluzia că părintele detectivilor englezi nu a mai avut timp să se substituie lui Pillsbury, chiar dacă ar fi avut o forță de joc comparabilă.

Irwin Stein a vrut să afle, însă, altceva : nu cumva Holmes a luat parte la vreun alt turneu de șah, bineînțeles, nu sub numele lui, ci folosind un pseudonim? Pentru a putea răspunde la această întrebare, autorul a cercetat turneele care au avut loc în acea perioadă, oprindu-se asupra participanților mai puțin cunoscuți, din care unul ar fi putut fi, eventual, Sherlock Holmes. Bineînțeles, datele de disputare ale turneului trebuiau să corespundă și cu datele libere din biografia holmesiană. În felul acesta, s-a ajuns la o altă concluzie senzațională : ar fi foarte posibil ca unul din șahiștii timpului, cunoscut sub numele de colonelul Moreau, să fie chiar Sherlock Holmes! Turneul de la Monte Carlo, disputat între 9 februarie și 17 martie, și la care a luat parte colonelul, s-a desfășurat într-o perioadă în care Holmes a fost liber. Despre colonel nu se cunosc alte amănunte biografice. Studiind cartea turneului, la pagina 47, Irwin Stein a găsit o fotografie a participanților. Examinînd cu atenție chipul lui Moreau, se poate admite că ofițerul era, de fapt, Holmes travestit.

SHERLOCK HOLMES
văzut de
NEAGU RĂDULESCU

Există, însă, și un amănunt care deranjează puțin — performanța colonelului, care a pierdut toate cele 26 de partide jucate. Or, Holmes nu putea pierde chiar toate partidele! S-a avansat, însă, și o altă ipoteză. Detectivul era într-o formă foarte proastă și, fiind vanitos din fire, nu a vrut să joace arătîndu-și adevărata identitate. De aici și explicația pseudonimului ales, menit să nu compromită aureola ilustrului polițist...

Poate că va fi elucidat, cîndva, și straniul caz al colonelului Moreau. Ar mai trebui analizate partidele sale — între altele o pierdere în 16 mutări la Maroczy și un lung final în 71 de mutări la Mason, pentru a se vedea stilul jucătorului, în care un psiholog ar putea găsi elemente suplimentare. S-ar putea găsi poate alte date ajutătoare și în studierea biografiei doctorului Watson, vajnicul colaborator al lui Sherlock Holmes.

În orice caz, rămîne încă un cîmp larg deschis de studiu pentru completarea portretului șahist al faimosului personaj CREAT de Conan Doyle...

U. VĂLUREANU

AMINTIRI... AMINTIRI... *)

Printr-o fericită coincidență, în ziua cînd gimnaștii sărbătoreau semicentenarul activității decanului lor de vîrstă, ALBIN MORARIU, apărea în librării mult așteptata carte de amintiri a celui aniversat.

„50 DE ANI ÎN SPORT" este mai mult decît o lucrare memorialistică. Este o pledoarie pentru mișcare, pentru gimnastică, pentru pasiune. Cu o delicată modestie, Albin Morariu își deapănă povestea vieții, o viață grea (*„Acasă, opt copii, părinții, bunica și un singur salariu modest"*), dar o viață onestă, dedicată muncii, idealurilor nobile.

În „Cuvîntul înainte" al cărții, scris de vechiul prieten și tovarăș de idealuri al sărbătoritului, prof. Virgil Roșală, citim :

„Albin Morariu face parte din categoria oamenilor deplini. El a trudit neabătut, încredințat că rodul unei astfel de osteneli se înscrie în marea avuție națională, ca mărturie a vigorii și vredniciei poporului nostru... Paginile broșurii, în aparență deosebite între ele, converg toate spre o idee centrală: rolul exercițiilor fizice și al sportului în pregătirea tinerelor generații pentru viață, în formarea unor cetățeni vrednici, oameni de nădejde, totdeauna în slujba patriei".

Tuturor tinerilor, care pășesc astăzi pe drumul sportului și al performanței, le recomandăm cu căldură această carte plină de înflăcărate îndemnuri și prețioase învățăminte. **(V. Ch.)**

*) Albin Morariu : 50 DE ANI ÎN SPORT, 114 pag., Editura CNEFS, 5,25 lei.

În căutarea diamantului

De ce am căutat totdeauna marea performanță?

De ce am dorit cu perseverență ca jucătoarele noastre să fie cotate printre cele mai bune jucătoare din țară?

Mi-am pus adesea asemenea întrebări, pentru că recunoașterea muncii, satisfacțiile morale sau materiale care le-ar putea oferi un răspuns logic, sau n-au venit de loc sau au venit mult prea tîrziu.

Echipele antrenorului au ieșit de multe ori pe locul întîi, pe țară. Jucătoarele lui au fost felicitate, premiate, popularizate. El însă a fost omis. Nici nu se putea altfel (cred unii) : „era salarizat pentru așa ceva".

Cîteva din jucătoarele lui au ajuns maestre ale sportului, chiar maestre emerite și campioane mondiale. El, antrenorul, a trebuit în schimb să se prezinte la examen, pentru obținerea calificării superioare ca... antrenor.

Ani de zile a nivelat terenul, l-a stropit, l-a marcat ca să asigure condiții bune pentru antrenamente. Cînd treceau conducătorii clubului pe-acolo, se făceau că nu-l văd. Ori, poate nici nu-l vedeau.

O dată, un nou angajat la Stadionul Tractorul, puțin mai în vîrstă decît mine, văzîndu-mă că pregătesc terenul de handbal, se apropie de mine și, după ce-mi dădu un „carpați", constată: „Bine că te-au angajat și pe dumneata, că numai cu doi oameni nu mai răzbeam pe toate terenurile!"

Într-o finală de „Cupă de iarnă", luptasem cu o echipă numai de maestre emerite și fusesem învinși la limită. Fericit de performanță, vin să predau placheta secretarului clubului, care-mi spune, plictisit : „Păi bine, și alea v-au bătut!"

Întors de la Campionatul Mondial de tineret din Olanda, unde ocupasem locul întîi, mă întîlnesc cu președintele regional al U.C.F.S. care exclamă cu un zîmbet pe care nu i l-am înțeles: „Ați întîlnit acolo niște echipe de trei iulele și le-ați bătut!"

Unii se nasc cu o anumită pasiune, alții o capătă pe parcurs. Și într-un caz și-n celălalt, ea se cere întreținută, stimulată. Ca și în căsătorie: nu-i suficient să te iei „din dragoste" : drumul trebuie „punctat" cu o floare, cu o atenție la o aniversare, cu o vorbă bună (chiar cînd fasolea este arsă!). Altfel, dragostea se stinge.

Prin 1949, cu o echipă de pe malul Oltului, ajunsesem în finala pe țară. Mașini la dispoziție, interviuri, reportaje cinematografice făcuseră din micuțele țărăncuțe niște mari vedete. Ne întorceam acasă. Fetele coborau într-o gară, iar eu mergeam cu o stație mai departe, „la raion", să predau cupele și raportul. Telegrafiasem din vreme, dar nimeni nu le aștepta. Și-au scos frumos pantofii, i-au agățat pe umăr, și unsprezece perechi de picioruțe au stîrnit praful șoselei, străbătînd cei unsprezece kilometri pînă acasă.

În 1967, ne întorceam din Olanda, fericiți cîștigători ai Campionatului Mondial de tineret. Reporteri, cinematografie, flori. Sîntem anunțați că imediat trebuie să mergem la o recepție. Ploua. Nu ne așteptea nici o mașină. Cu bagajele într-o mînă, cu florile în alta, ne-am înghesuit de-a valma în troleibus : „Să nu întîrziem"!

Și aceste cîteva dușuri nu sînt nici unicele, nici cele mai „tari" recompense!...

. . . . . .

Atunci, de ce continuăm mereu această muncă, această permanentă dăruire?

Poate dintr-un sentiment romantic. Ca o mamă, cîndva frumoasă, care prin fiica ce-i seamănă își retrăiește tinerețea. Pasiunea întrecerii sportive, oprită în noi de vîrstă, este preluată, multiplicată de cei pe care-i pregătim. Retrăim prin ei debutul, bucuriile și necazurile, luptăm mai departe, prin ei, cu timpul, cu metrul, cu adversarul. Sîntem un fel de chibiți, cu buzunarul gol, retrăim în spatele jucătorului de pocăr o seară de emoții tari.

Dar cum descoperim acest alter ego, în care ne revedem peste ani? Citeodată din întîmplare. Însă foarte rar; riști să aștepți toată viața, fără noroc. Normal este să cauți.

Sportul de performanță cere excepții și aceste excepții se ascund. Diamantul nu strălucește de la început, și nici nu are fațete. Înfășurat în ganga lui, pare o piatră ca toate celelalte, un bulgăre de pămînt care nu spune nimic; mulți îl dau deoparte, cu piciorul.

Formula pregătirii excepțiilor poate fi enunțată : talent, caracter, metodă + mijloace de pregătire și rezolvare a incidentelor ivite pe parcurs. Proporția elementelor respective nu poate fi însă dinainte stabilită, pentru că există în ființele vii o lege a compensațiilor, potrivit căreia ceea ce lipsește într-o parte este completat de surplusul apărut în partea cealaltă. Voleibalistul Gheorghe Fieraru a compensat lipsa calităților fizice printr-o voință extraordinară. Fotbalistul Sivori și-a suplinit statura mică prin talent mare și... lipsa ciorapilor!

Fiecare caz în parte trebuie așadar urmărit cu multă atenție și răbdare, pentru a prinde clipa în care personalitatea se va afirma, în perspectivă. Căutarea nu trebuie să înceapă de la anumite idei, de la prejudecăți tipologice. Fiecare subiect prezintă o „dominantă" ce așteaptă să fie descoperită. Cîteva exemple din handbalul feminin sînt caracteristice : Ana Stark — felinitate ; Mora Wind — inventivitate ; Miti Constantinescu — forță ; Iuliana Neako — vitalitate ; Frantzi Edeltraute — perseverență ; Tanța Nedef — perspicacitate ; Rodica Florolanu — viteză ; Gherlinde Oprea — inteligență ; Neagoie Lucreția — curaj.

Un profesor de muzică poate strica vocea unui cîntăreț. Pare neverosimil să strici o voce, și totuși... La fel în sport : poți strica un „diamant" întrebuințînd dalta acolo unde se cere șlefuire migăloasă.

Ana Stark a devenit maestră emerită cu mulți ani înainte de a primi recunoașterea oficială, atunci cînd și-a învins frica și timiditatea, rămînînd o zi întreagă la bazin pînă a învățat să înoate!

Iuliana Neako a ajuns la performanțe înalte, nu prin pregătirea din cantonamentul lotului, ci atunci cînd, după opt luni de suspendare, a înțeles că sportul de performanță se bazează pe disciplină și muncă.

Față de elementele care promit, am avut totdeauna o exigență sporită. Îmi sînt vii în memorie lacrimile din ochii lui Florolanu, stîrnite la antrenament sau în timpul jocului de observațiile mele. Sau mersul „piticului", Lucreția Neagoie, care i-a urmat în timp pe postul de pivot.

— Tot pe mine mă certați! Eu n-am vole să greșesc?

— Nu. Tu n-ai vole să greșești : ești prea bună.

Revenind la „diamant", este evident că nu-l poți șlefui cu pielea de căprioară. „Fața" i-o scoți tot cu praf de diamant. Sînt convins că „duritatea" mea a contribuit la călirea elementelor pe care le-am pregătit. Greutatea nu constă însă nici în găsirea, nici în pregătirea elementelor de valoare, ci în apărarea lor de mediul ambiant. Primejdia se conturează din clipa cînd un element începe să se afirme, să promită. Atunci răsar „corbii" sub diferite aparențe : un coleg care vrea „să-l pregătească mai bine", o echipă care vrea „să-l lanseze", un părinte pretinzînd că „pe copilul meu îl caută antrenori mai mari", prieteni care-i afișează în localuri sau, cel mai grav dintre pericole, prima dragoste.

Atunci, ca plutașii de pe Bistrița la Toance, pui mîna pe cîrmă și, împotriva voinței lui, încerci să-l „treci dincolo". Dacă izbutești, se face „mare" — și citeodată, te mai pomenește, „în debuturi". Dacă nu, îl întîlnești după o vreme și atunci îți mărturisește că a greșit cînd nu te-a ascultat. Însă tu, nu mai ai timp să-l asculți : acum „ești" în altul, cu care începi a celui drum.

Dumitru COLIBAȘI

SPORTUL Magazin